

Брентано, Франц

Брента́но, Фра́нц (нім. *Brentano, Franz*; 16.01.1838, м. Марієнберг, Німеччина — 17.03.1917, м. Нюрнберг, Швейцарія) — філософ, логік, психолог. Автор концепції чотирьох фаз розвитку філософії; родоначальник засадничих положень феноменології та аналітичної філософії.

Брентано, Франц	
Народження	1838
Місце народження	м. Марієнберг , Німеччина
Смерть	1917
Місце смерті	м. Нюрнберг , Швейцарія
Напрями діяльності	філософія, логіка, психологія

Зміст

- 1 Життєпис
- 2 Наукова діяльність
- 3 Наукові праці
- 4 Праці
- 5 Література
- 6 Автор ВУЕ

Життєпис

Народився в інтелігентній католицькій сім'ї італійсько-німецького походження. Навчався в містах Вюрцбурзі, [Мюнхені](#) та [Берліні](#); вивчав математику, філософію, теологію, поезію. 1862 отримав ступінь доктора філософії. 1864 прийняв духовний сан католицького священика. 1866 став приват-доцентом філософії у [Вюрцбурзькому університеті Юліуса та Максиміліана](#), 1867 — повним професором.

Розпочав полеміку з [Католицькою церквою](#) стосовно [догмата](#) про непогрішність [Папи Римського](#), через що був вимушений піти з посади професора. Сан священника не дозволяв Brentano одружитися, тому 1873 він відмовився від нього. 1880 поїхав до [Саксонії](#), отримав нове громадянство та одружився з I. Лебен. Після повернення до [м. Відня](#) Brentano втратив посаду професора та став приват-доцентом. 1895 померла дружина. 1896 переїхав до [м. Флоренції \(Італія\)](#). 1897 одружився з E. Рупрехт. Згодом у нього розвинулася сліпота, він не писав і не читав, але дружина допомагала продовжувати наукову роботу. Після початку [Першої світової війни](#) Brentano переїхав до [Швейцарії](#), де і помер.

Наукова діяльність

На формування філософського світогляду Brentano вплинули роботи [Аристотеля](#), схоластів (див. [Схоластика](#)), [емпіризму](#) та [позитивізму](#). Brentano — автор історико-філософської концепції чотирьох фаз розвитку філософії, згідно якої кожен із трьох періодів — [Античності](#), [Середньовіччя](#) та [Нового часу](#) — мають цикли розвитку, що складаються з чотирьох фаз: підйому, занепаду, скепсису та [містицизму](#). Стверджував, що філософія — наука, в якій потрібно використовувати методи природничих і точних наук. Критикував поділ наук на природничі та гуманітарні. У дисертації заперечував німецьку [метафізику](#), вважаючи її спекулятивною.

Визначив основні засади феноменології та аналітичної філософії, а також [гештальтпсихології](#). Вважав, що психологія («психогнозія») повинна синтезувати природниче й гуманітарне знання та постати основою нової метафізики. Увів поняття «інтенціональність». Його праці справили вплив на [E. Гуссерля](#), [A. Мейнонга](#), [K. Твардовського](#), [K. Штумпфа](#) та інших. Brentano започаткував європейську традицію [логічного позитивізму](#).

Наукові праці

1862 написав твір «Про багатозначність суцього за Аристотелем», за який отримав ступінь доктора філософії. 1867 створив габілітаційну роботу з «Психології» Аристотеля. Продовжив наукові дослідження з психології, написав головну працю «Психологія з емпіричної точки зору» (1874), а також «Класифікація психічних феноменів» (1911), «Сенсорика і поетика свідомості» (опублікована O. Краусом посмертно 1928). У період викладання у м. Відні опублікував лекції з естетичної тематики «Геній» та «Зло як об'єкт поетичної вистави», історіографії з акцентуванням на питаннях [етики](#) «Походження пізнання добра та зла» (1892). Надрукував 1895 три статті в газеті «Die neue freie Presse» («Ді нойє фрайє прессе») з критикою становища священників в Австрії. У м. Флоренції видав декілька коротких текстів із психології «Дослідження психології відчуттів» (1907), «Психологія з емпіричного погляду», дві книги за Аристотелем: «Аристотель та

його світогляд» та «Вчення Аристотеля про походження людського духу» (усі — 1911).

Праці

- Von der mannigfachen Bedeutung des Seiendennach Aristoteles. Freiburg : Herder, 1862. 240 p.
- Psychologie vom empirischen Standpunkt. Leipzig : Duncke & Humblot, 1874. 354 p.
- Aristoteles Lehrevom Ursprung des menschlichen Geistes. Leipzig : Veit & comp., 1911. 165 p.
- Aristoteles und seine Weltanschauung. Leipzig : Quelle & Meyer, 1911. 154 p.
- Von der Klassifikation der psychischen Phänomene. Leipzig : Duncker und Humblot, 1911. 167 p.
- Die Vier Phasen der Philosophie und ihr augenblicklicher Stand. Leipzig : Meiner, 1926. 170 p.
- Р о с п е р е к л. — Избранные работы. Москва : Дом интеллектуальной книги ; Русское еноменологическое общество, 1996. 176 с.
- О многозначности сущего по Аристотелю. Санкт-Петербург : Высшая религиозно-философская школа, 2012. 247 с.

Література

1. Chisholm R. Brentano's Theory of Correct and Incorrect Emotion // *Revue Internationale de Philosophie* 1966. Vol. 78. P. 395–415.
2. George R. Brentano's Relation to Aristotle // *Grazer Philosophische Studien*. 1978. № 5 (1). P. 249–266.
3. Brandl J. Intentionality // *The School of Franz Brentano / Ed. by L. Albertazzi, M. Libardi, R. Poli*. Dordrecht : Kluwer, 1996. P. 261–284.
4. Simons P. The Four Phases of Philosophy: Brentano's Theory and Austrian History // *The Monist*. 2000. № 83 (1). P. 68–88.
5. Thomasson A. After Brentano: A One-Level Theory of Consciousness // *European Journal of Philosophy*. 2000. № 8 (2). P. 190–209.
6. Макарова И. В. Франц Brentано и его «Психология Аристотеля» // *Историко-философский ежегодник'2002*. Москва : Наука, 2003. С. 304–308.
7. Громов Р. А. Brentано и Гуссерль как историки философии // *Логос*. 2007. № 2. С. 75–97.
8. Franz Brentano and Austrian Philosophy / Ed. by D. Fisette, S. Guillaume, F. Stadler. Cham : Springer, 2020. 441 p.

Автор ВУЕ

О. М. Юркевич

Покликання на цю статтю: [Юркевич О. М.](https://vue.gov.ua/Брентано, Франц) Брентано, Франц // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Брентано, Франц> (дата звернення: 4.05.2021).